

Zákon č. 385/1997 o Slovenskom národnom divadle

Dôvodová správa

VLÁDA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

UZNESENIE VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY:

k návrhu zákona o Slovenskom národnom divadle

Číslo uznesenia: 591

Zo dňa: 19. augusta 1997

Číslo materiálu: 3056/1997

Predkladateľ: minister kultúry

Podnet: v zmysle Plánu legislatívnych úloh vlády SR na rok 1997 Stupeň utajenia:

Vláda

A. schvaľuje

A.1. návrh zákona o Slovenskom národnom divadle v znení pripomienok prijatých na rokovaní vlády;

B. poveruje predsedu vlády

B.1. predložiť vládny návrh zákona predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky na ďalšie ústavné prerokovanie, ministra kultúry

B.2. uviesť vládny návrh zákona v Národnej rade Slovenskej republiky. Vykonajú:

predseda vlády minister kultúry

Na vedomie:

predseda Národnej rady Slovenskej republiky

VLÁDA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo materiálu: 3056/1997

Materiál na rokovanie

Národnej rady Slovenskej republiky

729 Vládny návrh

ZÁKONA O SLOVENSKOM NÁRODNOM DIVADLE

Predkladá:

Vladimír M e č i a r

predseda vlády Slovenskej republiky

Návrh uznesenia:

Národná rada Slovenskej republiky

schvaľuje

vládny návrh zákona o Slovenskom národnom ; divadle

Bratislava august 1997

divadiel, ktorí sa popri samostatných divadelných umelcoch (ods. 2) zúčastňujú na vytvorení divadelného diela, jeho verejnom predvážaní ako aj ekonomickom a technickom zabezpečení. Zákon otvára možnosti vybrať pre konkrétne podmienky divadla vhodnú kombináciu typov pracovnoprávných a autorskoprávných vzťahov, ako aj možností diferencovane odmeňovať všetky vymenované typy profesií, ktoré zabezpečujú činnosť divadla.

K § 9 :

Od vzniku divadla jeho činnosť sprevádza symbolika divadla. Zákon ustanovuje, čo je symbolom Slovenského národného divadla. Divadlo svoj symbol používa na dôležitých písomnostiach, listinách, na označovanie svojich budov, ale aj na materiáloch reklamného a propagačného charakteru.

K § 10 :

Vzhľadom na to, že návrh zákona upravuje možnosť odlišne od terajšieho stavu riešiť vzťahy s divadelnými umelcami, je v záujme právnej istoty postavenia doterajších zamestnancov, aby mali možnosť upraviť si tieto pracovnoprávne, resp. autorskoprávne vzťahy do šiestich mesiacov od účinnosti navrhovaného zákona.

K § 11 :

Znenie § 8 zákona č. 36/1978 Zb. o divadelnej činnosti systémovo do tohto zákona nepatrí a nezodpovedá ani postaveniu Slovenského národného divadla v kreatívnom povedomí obyvateľom Slovenskej republiky. Prijatím navrhovaného zákona sa toto ustanovenie stane nadbytočným, preto sa navrhuje zo zákona o divadelnej činnosti vypustiť.

K § 12 :

Navrhuje sa, aby zákon nadobudol účinnosť 1. januára 1998. Uvedený termín účinnosti korešponduje s účinnosťou zákona o divadelnej činnosti.

Bratislava 12. augusta 1997

predseda vlády Slovenskej republiky Vladimír M e č i a r

minister kultúry Slovenskej republiky Ivan Hudec

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY I. volebné obdobie

Návrh

Zákon

z ..... 1997 o Slovenskom národnom divadle

§ 1 Základné ustanovenia

/1/ Slovenské národné divadlo je štátna profesionálna, reprezentatívna, národná kultúrna ustanovizeň.

/2/ Účelom zákona je upraviť predmet činnosti, postavenie a symbol Slovenského národného divadla a vymedziť jeho vzťahy k divadelným umelcom a ostatným zamestnancom.

§ 2

Predmet činnosti Slovenského národného divadla

Slovenské národné divadlo najmä

a/ rozvíja národnú divadelnú kultúru, ktorú prezentuje aj v zahraničí,

b/ umelecky pripravuje a verejne predvádza hudobno-dramatické, dramatické a tanečné diela,

c/ vydáva a rozširuje periodické a neperiodické publikácie, propagačné materiály a usporadúva výstavy, ktoré propagujú jeho činnosť,

d/ vykonáva vlastnú sprostredkovateľskú činnosť

e/ vyrába scénické a kostýmové výpravy, f/ vyvíja ďalšie významné kultúrne aktivity, podľa poverenia zriaďovateľa.

Postavenie Slovenského národného divadla

§ 3

/1/ Slovenské národné divadlo je právnická osoba štátu.1/

/2/ Slovenské národné divadlo má pôsobnosť na území Slovenskej republiky.

/3/ Štatutárnym orgánom je generálny riaditeľ, ktorého vymenúva a odvoláva minister kultúry Slovenskej republiky, na základe výberového konania.

§ 4

/1/ Slovenské národné divadlo je štátna príspevková organizácia,1/ ktorá svoju činnosť zabezpečuje vlastnými príjmami a príspevkom zo štátneho rozpočtu.

/2/ Slovenské národné divadlo je finančnými vzťahmi zapojené na rozpočet Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, ktoré vykonáva funkciu jeho zriaďovateľa1/

/3/ Slovenské národné divadlo spravuje zverený majetok vo vlastníctve Slovenskej republiky podľa osobitného predpisu.2/

§ 5 Sídlo Slovenského národného divadla

Sídlom Slovenského národného divadla je hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava.

1/ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 386/1996 Z.z.

2/ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 374/1996 Z.z.

Divadelní umelci a ostatní zamestnanci

§ 6

/1/ V Slovenskom národnom divadle pôsobia

a/ samostatní divadelní umelci,

b/ divadelní umelci v zbore, v orchestri alebo v inom umeleckom zoskupení, c/ ďalší umeleckí zamestnanci, d/ ostatní zamestnanci.

/2/ Postavenie osôb uvedených v odseku 1 upravuje osobitný predpis.3/

§ 7

/1/ Samostatný divadelný umelec vykonáva divadelnú činnosť

a/ na základe zmluvy podľa osobitného predpisu,4/ alebo

b/ v pracovnom pomere. ,

/2/ Osoby uvedené v § 6 ods. 1 písm.b/, c/ a d/ vykonávajú divadelnú činnosť v pracovnoprávnom vzťahu, na ktorý sa vzťahuje osobitný predpis.5/

/3/ Samostatný divadelný umelec, ktorý vykonáva divadelnú činnosť na základe zmluvy podľa osobitného predpisu 4/ nesmie vykonávať túto činnosť v pracovnoprávnom vzťahu s právnickou osobou alebo fyzickou osobou, s ktorou uzatvoril túto zmluvu.

3/ Zákon č...../1997 Z.z. o divadelnej činnosti.

4/ Zákon č. 35/1965 Zb. o literárnych, vedeckých a umeleckých dielach /autorský zákon/ v znení neskorších predpisov.

5/ Zákonník práce č. 65/1965 Zb. v znení neskorších predpisov.

§ 8

Na odmeňovanie samostatných divadelných umelcov, ktorí vykonávajú divadelnú činnosť na základe zmluvy podľa osobitného predpisu4/ sa vzťahuje tento osobitný predpis4/ odmeňovanie samostatných divadelných umelcov, ktorí vykonávajú divadelnú činnosť v pracovnom pomere a osôb uvedených v § 6 ods. 1 písm. b/, c/ a d/ sa vzťahuje osobitný predpis.6/

§ 9 Symbol Slovenského národného divadla

/1/ Symbolom Slovenského národného divadla je znak, ktorý tvorí štvorec a v ňom umiestnené veľké začiatkové písmená jeho názvu a lipový list.

/2/ Vyobrazenie symbolu Slovenského národného divadla tvorí prílohu tohto zákona.

§ 10 Prechodné ustanovenie

Práva a povinnosti z pracovnoprávnych vzťahov a z autorskoprávnych vzťahov, ktoré vznikli podľa doterajších predpisov sa upravujú podľa zákona do šiestich mesiacov od jeho účinnosti.

§ 11 Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa § 8 zákona Slovenskej národnej rady č. 36/1978 Zb. o divadelnej činnosti /divadelný zákon/.

6/ § 23a zákona č.143/1992 Zb. o plate a odmene za pracovnú pohotovosť v rozpočtových a v niektorých ďalších organizáciách a orgánoch v znení zákona č. 260/1995 Z.z.

§ 12 Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 1998.

Dôvodová správa I. Všeobecná časť

Národnooslobodzovacie hnutie slovenského národa na počiatku nášho storočia našlo svoj odraz aj v oblasti divadelnej kultúry a jeho prirodzeným vyústením bola snaha o založenie Slovenského národného divadla. Stalo sa tak v roku 1919 založením Družstva

Slovenského národného divadla. Národ, ktorý.....práve dostal univerzitu bol odhodlaný vybudovať si aj univerzitu umenia - Národné divadlo. Prevádzka sa začala prvým slávnostným predstavením - operou B. Smetanu Hubička dňa 1. marca 1920, o deň neskôr predstavením divadelnej hry bratov Mrštíkovcov Maryša a o niečo neskôr, 19. mája 1920 i baletom Coppélia.

Každá kultúra je nemysliteľná bez divadla, ba divadlo je jednou z najúčinnjších zbraní v procese sebauvedomovania národov. Každý národ túžil po "národnom divadle" a usiloval sa tak o realizáciu tohto symbolu rovnoprávnosti a zrelosti. Napriek nespornému významu Slovenského národného divadla v kultúrnom dianí národa ako aj pozitívnemu pôsobeniu v ťažkých časoch neslobody a útlaku, nenašlo jeho postavenie svoj odraz v právnom vymedzení. Až v roku 1978 Slovenská národná rada v zákone č. 36/1978 z 18. apríla 1978 o divadelnej činnosti v jedinom ustanovení zakotvila jeho právnu existenciu. Takýto právny stav nezodpovedá významu Slovenského národného divadla ako inštitúcie, predstavujúcej vrcholnú reprezentáciu divadelnej kultúry v Slovenskej republike.

Z týchto dôvodov sa javí ako potrebné uzákoniť Slovenské národné divadlo, upraviť jeho poslanie voči obyvateľom Slovenskej republiky, postavenie a úlohy na poli kultúry a upraviť jeho hospodársko-finančné pomery.

Predložený návrh vychádza z doterajšieho reálneho stavu a rešpektuje zameranie divadla. V záujme preklenutia absencie právnej úpravy jeho prirodzeného postavenia sa navrhovaná zákonná úprava javí ako opodstatnená.

Realizácia navrhovanej právnej úpravy nepredpokladá zvýšenie nároku na pracovné sily a organizačné zabezpečenie. Predložený návrh zákona vypracovaný v zmysle legislatívnych pravidiel tvorby zákonov je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a ostatnými platnými právnymi predpismi Slovenskej republiky. Návrh zákona nepredpokladá vydanie vykonávacieho predpisu a nevyžiada si finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu ani z rozpočtov miest a obcí za predpokladu, že divadelná sieť sa v porovnaní s existujúcim stavom nebude rozširovať.

DOLOŽKA ZLUČITEĽNOSTI návrhu zákona s právom Európskej únie

1. Predkladateľ návrhu zákona : vláda Slovenskej republiky.
2. Názov predkladaného zákona : návrh zákona o Slovenskom národnom divadle.
3. Z hľadiska práva Európskej únie nie je v súčasnosti evidovaná žiadna norma Európskej únie, ktorá by osobitným spôsobom upravovala predmetnú problematiku.
4. Právna úprava nepatrí medzi prioritné oblasti aproximácie práva uvedené v čl. 70 Európskej dohody o pridružení a svojou problematikou nepatrí ani medzi priority odporúčané v Bielej knihe.
5. Problematika návrhu zákona nie je upravená žiadnou normou Európskej únie.
6. Vzhľadom na absenciu európskej normy je vyjadrenie stupňa kompatibility bezpredmetné. Návrh zákona nie v rozpore s medzinárodnými zmluvami.

II. Osobitná časť

K § 1 : .

Zvýrazňuje sa postavenie Slovenského národného divadla ako vrcholného reprezentanta divadelníctva v Slovenskej republike. Už z prívlastku národné divadlo vyplýva, že ide o inštitúciu, v

ktorej predvádzajú svoje umelecké výkony najlepší predstavitelia hudobného a vokálneho umenia, herectva, tanca, réžie, scénografie a pod. O postavení divadla aj v medzinárodnom meradle svedčia aj časté hostovania významných zahraničných umelcov a súborov, ale aj skutočnosť, že reprezentanti Slovenského národného divadla žnú úspechy na iných popredných zahraničných scénach, na významných festivaloch a pod. (Edinburgh 1990 - Cena kritiky, Wiesbaden - 1992, Jeruzalem - 1991, Dni európskej kultúry v Karlsruhe - 1993, vystúpenia v Berlíne v roku 1988, Frankfurt 1994, v Moskve a v Paríži v roku 1996).

K § 2 :

Účelom ustanovenia je predovšetkým vymedziť hlavné úlohy Slovenského národného divadla.

Určuje sa predmet činnosti divadla, ktorým je umelecká príprava a verejné predvádzanie divadelných diel, ktoré predstavujú ďalší rozvoj divadelnej kultúry na Slovensku. Pokiaľ ide o obsah tejto tvorby ide o diela našich, ako aj zahraničných autorov. Tým divadlo nemalou mierou prispieva k rozširovaniu kultúrneho obzoru divákov. Z hľadiska jeho umeleckej úrovne je veľmi dôležité, že divadlo prezentuje divadelnú kultúru Slovenska v zahraničí a dáva tým zahraničným divákovi možnosť oboznamovať sa so spoločensko-kultúrnou úrovňou obyvateľov Slovenska.

K § 3 :

Slovenské národné divadlo sa zákonom ustanovuje ako právnická osoba, vymedzuje sa jeho právne postavenie, štatutárny orgán a pôsobnosť.

K § 4 :

V odseku 1 sa vymedzuje forma právnej existencie divadla vo vzťahu k § 21 ods. 2 zákona NR SR č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách. Toto vymedzenie korešponduje so súčasným postavením divadla.

V odseku 2 sa upravujú finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu cez rozpočet Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v súlade s § 21 ods. 6 zákona o rozpočtových pravidlách. Na toto ustanovenie nadväzuje aj určenie Ministerstva kultúry Slovenskej republiky ako zriaďovateľa divadla, s čím súvisí celý rad jeho povinností a práv jednak premietnutých v ďalších ustanoveniach tohto návrhu, jednak vyplývajúcich z ďalších zákonov, napr. zo zákona NR SR č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu.

K § 5

Ustanovenie určuje sídlo Slovenského národného divadla, ktoré je viazané na mesto Bratislavu.

K § 6, 7 a 8:

Ide o komplex ustanovení, ktoré upravujú postavenie divadelného umelca a ostatných zamestnancov, pracovnoprávne a autorskoprávne vzťahy k divadlu a odmeňovanie. So zreteľom na predmet činnosti divadla zákon vymedzuje okruh tvorivých, ale aj iných subjektov, ktoré sa zúčastňujú na tvorbe divadelného diela. Nad rámec zákona č. 35/1965 Zb., ktorý uvádza len štyri kvantitatívne najpočetnejšie skupiny tvorcov, zaraďuje zákon medzi samostatných divadelných umelcov aj dramaturgov, režisérov, dirigentov, choreografov a ďalšie vymenované umelecké profesie, ktorých opodstatnenosť je overená praxou. Toto rozšírenie je dôležité z hľadiska vnútrodivadelných predpisov (rozdiely v stanovení pracovného času zamestnancov a umelcov).

Odseky 3, a 4 významovo presne vymedzujú funkčné zaradenie tých divadelných umelcov, umeleckých pracovníkov a ostatných zamestnancov

Pozmeňovací návrh k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 286/1992 Zb. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov.

V bode 2 sa § 41 dopĺňa novým odsekom 22, ktorý znie:

" (22) Ustanovenie o oslobodení výnosov zo štátnych dlhopisov sa použije pre všetky štátne dlhopisy nakúpené pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona."

Zdôvodnenie:

Novela v tomto znení jednak odstráni daňové zvýhodnenie štátnych obligácií a nepoškodí tie subjekty, ktoré v dobrej vôli nakúpili štátne dlhopisy do prijatia tejto novely. Potom pôjde o bezproblémovú-novelu a nie účelový zákon, zachraňujúci nezodpovednú vládnu politiku v oblasti príjmov SR.